

Dva filmy s tematikou snů, které by vám neměly ujít!

Sny jsou nedílnou součástí lidského života a jejich zahalení tajemstvím nedá spát vědcům, vykladačům snů ani filmařům, proto se podíváme na dva filmy, jejichž ústřední tematikou jsou sny.

Ve filmu mohou sny plnit celou řadu funkcí. Mohou být extravagantní a fantastické a představovat příležitost prozkoumat země daleko mimo dosah bdělé mysli postav. Nebo nám mohou pomoci pochopit, co se děje uvnitř hrdiny. Častými filmovými sny jsou noční můry, dodávající palivo hororovým snímkům. Anebo mohou být předmětem filozofických otázek o vztahu snů a reality, jako u následujících dvou filmů.

Spalující touha (režie: Stanley Kubrick)

Rozdílem mezi představami a sny se zabývá film Spalující touha. Doktor William Harford (v podání Toma Cruise) žije ve spokojeném manželství. Po návštěvě vánočního večírku se mu však jeho žena Alice (Nicole Kidman) svěřila s touhou, kterou se snaží v sobě udusit. Připomene mu společnou dovolenou, na které potkala námořního důstojníka. Jeho pohled v ní vzbudil touhu po nepoznaném, a i když mezi nimi ve skutečnosti nic neproběhlo, doted přemýšlí nad tím, co by se stalo, kdyby o ní projevil zájem. Odolala by mu? Nebo by podlehla pokušení navzdory svému manželství a dceři?

William, jenž byl přesvědčen o věrnosti své ženy, je otřesen a těžko se smiřuje s představou její možné nevěry. Začne pochybovat o ceně manželství, o tom, jestli mu život neprotéká mezi prsty a otevře se novým zážitkům, do kterých patří i návštěva prostitutky, objevování skrytého nočního života ve městě a tato nově nabytá bezstarostnost Williama nažene do náručí nebezpečné sekty, která se za zdmi panství oddává sexuálním orgiím. Zde Williamova neoprávněná přítomnost nezůstane bez důsledků. Jeho porušení zákonů vygraduje v obětování jedné ze žen, které nabízí ostatním v sektě své služby. William jen o vlásek unikne trestu. Zůstane v něm však touha pochopit, co se té noci stalo a jaký je osud oné „děvky“, která jej vykoupila. Neuvědomuje si nebezpečí, do kterého se dostal, a je i přes varování posedlý touhou poznat její identitu.

Zvrat nastane, když si v novinách přečte o předávkování bývalé královny krásy a spojí si ji se ženou, jež ho zachránila. Je sledován členy uskupení a nakonec konfrontován svým přítelem, který mu přizná členství v sektě a snaží se ho přesvědčit o tom, že to celé bylo jen představení, pouhá šaráda a že ono předávkování nemělo nic společného s jeho vykopením.

Williamovi dojde pošetilost svého chování po té, co Alice najde masku, pod kterou vkročil na zakázané území, a kdy si uvědomí, že kvůli své žárlivosti málem přišel o ženu svého života. Její představy ovlivnily jeho kroky a probudily v něm dychtivost po dosažení nových sexuálních zážitků.

Film klade otázky, je-li nevěra v představách méně závažná než ve skutečnosti, na kolik je člověk schopen odolat sexuální touze a jak moc je důležité odpuštění.

Další zajímavá scéna související se sny, je noc, kdy Alice vypráví svému muži sen o důstojníkovi, s nímž se milovala a byla přítom sledována stovkami přihlížejících. Jakoby se realita, kterou prožíval William, otiskla do jejího snění.

Vanilkové nebe (režie: Cameron Crowe)

Mezi realitou a snem existuje tenká hranice, která někdy povolí a dovolí jim splynout. David Aames, v podání Toma Cruise, žije dokonalý život. Po otci zdědil nakladatelství, vlastní tři časopisy a peníze mu neschází. Svoje postavení a prestiž si umí vychutnat a užít,

přesto jako by mu něco chybělo. Prázdné místo v jeho životě zaplní Sofie, kterou hraje Penelope Cruz. Jenže stačí jen okamžik, jedno špatné rozhodnutí a všechno je jinak.

Davidova milenka Julie (Cameron Diaz) vycítí, že Davida ztrácí a vezme věci do svých rukou. Poté, co sleduje svoji lásku až k Sofii a donutí Davida nasednout k sobě do auta, vytrysknou z jejího nitra emoce a city, které k němu chová. Plná zoufalství nezvládne řízení a sjede z mostu. Jedná se o klíčový moment ve filmu, od kterého není skoro nic tak, jak vypadá, nebo by možná bylo vhodnější říct, jak se zdá?

David nehodu na rozdíl od Julie přežije, ale s trvalými následky, ze kterých nejvíce jeho život poznamená zmrzačení obličeje. Do té doby miláček žen se najednou musí vyrovnat s tím, že od něj lidé odvrací zrak, že společníci ve firmě hodlají zneužít jeho zranění ve svůj prospěch a začíná podezřívat své okolí ze spiknutí. Nejvíce ho však tíží ztráta Sofie, první ženy, jež skutečně miluje, a která se přes jeho vzhled nepřenesla.

Film je proložen scénami z vězení, kde se David za pomoci psychologa (Kurt Russel) snaží rozpomenout na to, co se stalo. Je obviněn z vraždy, sám neví koho, zmítá se ve svých vzpomínkách a pokouší se zachytit střípky toho, co si postupně vybavuje. A divák se musí orientovat s ním, což někdy není úplně snadné. Jak to, že se v posteli probudí vedle Julie a ne Sofie, že má znova zjizvenou tvář, když mu ji lékaři spravili a kdo je člověk, který ho osloví u baru a tvrdí, že spolu podepsali smlouvu?

Jak jsem napsala na začátku, sny a realita jsou v podstatě dvě strany téže mince. Co se zdá jako sen je skutečné, skutečnost se jeví jako sen a Vanilkové nebe to vyzdvihne na novou úroveň.

V průběhu filmu se několikrát objeví zmínka o posmrtném životě, o zmrazení živé bytosti a jejím znovuoživení po dlouhé době a o firmě Life Extension (v českém překladu Lidská existence). Life Extension přináší do děje nový rozměr, až filozofickou polemiku nad tím, kde končí lidské vědomí a začíná reálný svět. A právě tato revoluční společnost je vodítkem k pochopení příběhu, k rozluštění toho, jestli David opravdu někoho zabil a proč dochází ke splývání osob Sofie a Julie.

Vanilkové nebe je film s přesahem, najdete zde lásku, bolest, ale i palčivé otázky: Co je sen? Kde najdeme hranici lidského vědomí a reality? A otázku, na kterou se snaží najít odpověď i hlavní hrdina: Co je štěstí?